

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

מאמר
אלה הדברים – ה'תשל"ו

מאת
כבוד קדושת
אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן
מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לש"פ דברים, ת"ב (נדחה), ה'תשע"ו

יוצא לאור על ידי מערכת
„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושש לבריאה (ופרצת)
שנת הקהל

מאה וחמישים שנה להסתלקות הילולא של אדמו"ר ה„צמח צדק“

©

Published and Copyright 2016 by

LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5776 • 2016

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

פתח דבר

לקראת ש"פ דברים (ת"ב נדחה) — הננו מוציאים לאור (בהוצאה חדשה ומתוקנת) מאמר ד"ה אלה הדברים גו' שנאמר בהתוועדות דאור ליום ג' פ' דברים, ער"ח מנ"א ה'תשל"ו (לפני ארבעים שנה), הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ה' מנחם אב, ה'תשע"ו (ופרצת),
שנת הקהל

מאה וחמישים שנה להסתלקות הילולא של אדמו"ר ה"צמח צדק"
ברוקלין, נ"י.

תוכן המאמר

ב' סוגים בעבודת עבד (כללות העבודה): עבד נאמן ועבד פשוט. ענינם בעבודת כל אחד מישראל: עבודה מצד בחי' היחידה, ציון, שבה לא שייך ענין של שבי', אלא רק פדי' מההעלם וההסתר, שנעשה ע"י התורה (משפט); ועבודה מצד כחות הגלויים, שבהם שייך גם שבי', ועז"נ ושבי' בצדקה.

ובהתאם לכך יש ב' אופנים באמירת דברי מוסר: ברמז – כשצריך רק פדי' מהעלם והסתר, ובגלוי – כשצריך להוציא גם משבי'.

בס"ד. אור ליום ג' פ' דברים, ער"ח מנחם-אב, ה'תשל"ו

(הנחה בלתי מוגה)

אלה הדברים אשר דבר משה גו' (וממשיך) במדבר בערבה וגו',¹ ופירושו במדרשי רז"ל (והובא גם בפירוש רש"י על התורה) שהן דברי תוכחות שהזכירם ברמז (ע"י הזכרת המקומות שבהם אירעו ענינים שעוררו אמירת דברי מוסר כו'). וידוע בזה דיוק רבותינו נשיאינו,² ועד להמבואר בארוכה גם בהמשך תרס"ו³ (שהשנה היא שנת השבעים לאמירתו בפעם הראשונה), שיש צורך בהסברה למה נאמרו דברי מוסר אלו ברמז⁴, שהרי תכליתם היא שיפעלו פעולתם, וא"כ, צריך לאמרם באופן ברור, שאז בודאי יותר שיפעלו הדברים כו'. ודיוק זה מתחזק יותר, כשרואים שלאח"ז בפרשת עקב⁵ נתפרשו בגלוי ובפרטיות כל הענינים שנזכרו כאן ברמז בלבד, והרי גם ענינים אלו הם בכלל מש"נ אלה הדברים אשר דבר משה גו', שקאי על כל הספר, ועאכו"כ על הפרשיות הראשונות שבו, ואעפ"כ, הנה בתחילה נאמרו הדברים ברמז בלבד, ורק אח"כ נאמרו בגלוי ובפרטיות.

(ב) **והביאור** בזה, ע"פ המבואר בהמשך תרס"ו³, שבענין עבודת העבד [שבדרך כלל קאי על כל אחד מישראל שהוא עבד להקב"ה⁶. ובפרט ע"פ דבר המשנה (ששנו חכמים במשנתם) אני נבראתי לשמש את קוני', והיינו, שזוהי תכלית בריאת האדם, ובמילא מובן שזוהי גם תכלית בריאת כל העולמות כולם (כמבואר בתניא⁷)] יש שני סוגים כלליים ושתי דרגות כלליות — מתכלית העילוי ששייך בעבד, שנקרא בשם עבד נאמן, ועד לתכלית הפשטות בענין העבד, שנקרא בשם עבד פשוט⁸.

(1) ריש פרשתנו.

(2) אוה"ת פרשתנו ס"ע יא. סה"מ תרל"ב
 ח"ב ע' תיב. ע' תכ ואילך. תרס"ג ח"א ע'
 קפג ואילך. ח"ב ע' רצ ואילך. תשכ"ה ע'
 שמש.

(3) ע' תכ.

(4) ראה אלשיך עה"פ.

(5) ט, כב ואילך.

(6) ראה גם תניא פמ"א (נז, א).

(7) סוף מסכת קידושין.

(8) ראה פל"ג ופל"ו.

(9) ראה המשך תרס"ו ס"ע תיא ואילך.

ג) **יש** לקשר זה עם המבואר בלקו"ת¹⁰ על הפסוק¹¹ ציון במשפט תפדה ושבי בצדקה, שפסוק זה הוא בסיום ההפטרה, שהיא סיום וחותם הסדרה. ובהקדים, דהנה ידוע תורת רבינו הזקן¹² שאיש ישראל אינו רוצה ואינו יכול להיות נפרד ח"ו מאלקות. וענין זה הוא מצד פנימיות הנפש, ובפנימיות גופא — פנימיות דפנימיות, שנקראת בשם ציון, לשון סימן — סימן ללמעלה, כמאמר¹³ אנה סימנא בעלמא (כמבואר בארוכה בלקו"ת¹⁰ ובדרושים שלאח"ז¹⁴, מכ"מ במדרשי רו"ל). וענין זה קשור עם מאמר עץ חיים¹⁵ הידוע שיש ניצוץ קטן מאד שהוא בחי' אלקות כו' (ניצוץ בורא) וזה הניצוץ מתלבש בכח ניצוץ אחד נברא כו' הנקרא יחידה, והיינו, שבחי' היחידה היא ניצוץ נברא שהוא כלי לניצוץ בורא, שהו"ע בחי' יחיד שלמעלה, ולכן נקראת בשם יחידה (לשון נקבה), שמקבלת מיחיד¹⁶ (שתשוקתה היא רק ליחידו של עולם). והנה, כפי שהנשמה היא בבחי' יחידה, ה"ה באופן שאפילו בשעת החטא היתה באמנה אתו ית'¹⁷, אלא שאין זה בגלוי, כי אם באופן הגנוז. ועז"נ ציון גו' תפדה, דכיון שבחי' ציון אינה בגלוי, לכן יש צורך בפדי' מההעלם והסתר (אבל רק פדי' בלבד, משא"כ ענין של שבי' כו' לא שייך שם ח"ו). אך ישנם כחות הגלויים שבנפש, נפש רוח ונשמה, ואפילו חי' (בערך לבחי' היחידה), ששם מגיע ענין החטא (שהרי רק על בחי' היחידה נאמר שבבואה דבבואה לית להו, אבל בבואה (מקיף דחי') אית להו¹⁸), ולכן יכול להיות שם גם ענין השבי'.

ומצד זה יש חילוק גם באופן העבודה בנוגע לענינים של פועל, שהפדי' דציון היא במשפט, שהו"ע התורה (כמבואר בלקו"ת על הפסוק¹⁰ ובדרושי רבותינו נשיאינו שלאח"ז¹⁹), כי, התורה נקראת תורה אור²⁰, שמצד עצמה היא למעלה מכלים וממדידה והגבלה, ורק שיורדת ומתלבשת בכלים, אבל אפילו כפי שנמצאת למטה בכלים, הרי זה באופן

10 פרשתנו א, סע"ב ואילך.	15 שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"א.
11 ישע"י א, כז.	16 הובא בלקו"ת פ' ראה כז, א. ובכ"מ.
12 אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ד ע' שפד (הועתק ב"היום יום" כה תמוז).	17 שנה. סה"מ תרצ"ו ע' 57. וש"נ.
ובכ"מ.	18 תניא ספכ"ד.
13 זהר ח"א רכה, א.	19 יבמות קכב, א. וש"נ. וראה המשך תרס"ו שם. ובכ"מ.
14 אוה"ת פרשתנו ע' כז ואילך. וראה ד"ה ציון במשפט תפדה תשל"ה. ד"ה הנ"ל שנה זו (תו"מ סה"מ אב ע' קכה ואילך. ס"ע קמג ואילך).	20 אה"ת שם ע' לג. ע' לו ואילך.
	21 משלי ו, כג.

דהלא כה דברי כאש²¹, שאינה מקבלת ענינים שהם היפך הטהרה והקדושה²² (כמבואר בכ"מ). ולכן כדי לפדות מחושך הגלות את בחי' ציון, שלא שייך בה ענין של שבי', מספיק ענין התורה. משא"כ בנוגע לנר"נ (ולפעמים אפילו חי' כפי שיש לה שייכות לבחי' נר"נ), ועאכו"כ בנוגע למחשבה דיבור ומעשה, ששם שייך גם ענין השבי', יש צורך בעבודה שהיא ענין של עשי', עכ"פ בערך לענין התורה (משפט) שלפנ"ז, ועד לעשי' בענינים תחתונים שאין למטה מהם. ועז"נ ושבי' בצדקה, שכולל גם הענין דגמילות חסדים, שזהו הקו של כל המצוות כולם²³, דחסד דרועא ימינא²⁴, וכל הגוף נכלל בימין, והו"ע לבושו צדקה²⁵ (כמבואר באגה"ק²⁶), ועד לצדקה כפשוטה, כמבואר באגה"ק²⁷ שבשעה שישנו מעמד ומצב דסוכת דוד הנופלת (שנפלה עד בחי' רגלים ועקביים שהיא בחי' עשי' הגשמית), צ"ל עיקר העבודה ג"כ בבחי' עשי', שהיא מעשה הצדקה.

וב' הענינים דציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה שישנם בעבודת כאו"א מישראל שהוא עולם מלא²⁸ — הם ב' האופנים בעבודת עבד שבכללות עבודת בני', אופן העבודה דעבד נאמן (מצד בחי' היחידה), ואופן העבודה דעבד פשוט (מצד כחות הגלויים).

ד) ובהתאם לכך יש גם ב' אופנים באמירת עניני מוסר לבני' — בכדי להוציאם מן הגלות (ציון גו' תפדה ושבי'), כל אחד מהגלות שלפי ענינו — ברמז ובגלוי. והיינו²⁹, שכאשר צ"ל רק פדי' מהעלם והסתר (כיון שאינו שייך לענין של שבי' ח"ו), הנה כיון שהענין דהיפך הרצוי הוא באופן של רמז, לכן גם אמירת המוסר הוא באופן של רמז. אך כאשר יש גם ענין של שבי', היינו, שהענין דהיפך הרצוי הוא בגלוי, אזי גם אמירת המוסר צ"ל באופן גלוי ועד כפי שהענינים הם

(29) ראה גם סד"ה אלה הדברים תרס"ו (ע' שכד), ש"להוציא את האהבה המוסתרת .. בחי' הרצון הפשוט שיש בכאו"א .. מהעלם אל הגלוי, די ברמז לבד, והיינו ד"ת שע"ד הנסתר. אבל להביא התגלות בחי' נר"נ שבנפש, ע"ז הן ד"ת שע"ד הנגלה כו'. וכמו"כ .. בעבד נאמן די ד"ת שע"ד הנסתר שפועל בו התעוררות כו', ובעבד פשוט הוא ד"ת ע"ד הנגלה כו'. וזהו שמתחלה אמר ד"ת ברמז ואח"כ אמר ד"ת בגלוי כו'.

21 ירמי' כג, כט.
22 ברכות כב, א.
23 ראה תו"א מקץ לח, ג. מב, ג. לקו"ת שח"ש מד, ג. ובכ"מ.
24 תקו"ז בהקדמה (יז, א).
25 פיוט "אתה הוא אלקינו" בשחרית לר"ה ויו"כ.
26 סל"ב.
27 סימן ט.
28 סנהדרין לז, א במשנה.

בפרטיות (כמבואר בקונטרס התפלה³⁰ שאמיתית ענין העבודה היא כשבאה בעבודה פרטית).

ויש להוסיף, שכשם שבאמירת דברי מוסר הסדר הוא שתחילה נאמר ברמז (לפעול הענין דציון במשפט תפדה) ואח"כ בגלוי (לפעול הענין דשבי' בצדקה), הנה כן הוא גם בפסוק ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה, שתחילה ישנו ענין המצוות (צדקה) כפי שהם בתושב"כ ברמז, ואח"כ באים בתושבע"פ בגלוי יותר³¹, אבל עדיין אין זה כמעשה, שהוא העיקר³². ורק לאח"ז בא ענין הצדקה, שהו"ע המצוות כפי שבאים בפרטיות ובגלוי.

(ה) **וזהו** אלה הדברים אשר דבר משה גו', שענין זה הי' בתור הכנה לכיבוש ארץ טובה ורחבה³³, ארץ אשר גו' עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה³⁴, ארץ טהורה, שאוירה טהור וגם גושה טהור³⁵ (ככל הפירושים שבענינים אלו³⁶) — שהרי זה הי' אחרי הכותו את סיחון גו' ואת עוג גו'³⁷, שעיי"ז נתבטלו הענינים דלעו"ז שהיו יכולים להגן (על מלכי כנען³⁸) ולמנוע ח"ו את כיבוש ארץ ישראל, ובנ"י עמדו כבר בעבר הירדן³⁹, לאחרי סיום כל הענינים דאלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאותם ביד משה ואהרן⁴⁰ (הן הענין דמוצאייהם למסעיהם⁴¹, והן הענין דמסעיהם למוצאייהם שהוא באופן נעלה יותר⁴²), עד ויחנו בערבות מואב על ירדן ירחו⁴³ — הנה אז דיבר משה אל כל בני ישראל, כדי להוציא את כל בני"י (כל הדרגות שבהם⁴⁴) מהגלות, כל אחד לפי ענינו, ע"י אמירת דברי מוסר בב' אופנים, ברמז (בר"פ דברים) — לאלו שצריכים לפעול אצלם הענין דציון במשפט תפדה, ובגלוי (בפ' עקב) — לאלו שצריכים לפעול אצלם הענין דשבי' בצדקה. וענין זה נעשה גם לאח"ז בכל דור, ובפרט בדורא דעקבתא דמשיחא, ובעקבתא

30 פיי"ג (וראה גם קונטרס העבודה פ"ו).	38 ראה פרש"י חוקת כא, כג.
31 ראה תניא אגה"ק סכ"ט (קנ, ב ואילך).	39 פרשתנו שם, א"ה.
32 אבות פ"א מי"ז.	40 ר"פ מסעי (לג, א).
33 שמות ג, ח.	41 שם, ב.
34 עקב יא, יב.	42 ראה ד"ה אלה מסעי הא' והב' (לעיל ע' ... ואילך).
35 ראה שבת טו, ב. גיטין ח, סע"א ואילך.	43 שם, מח.
36 ראה לקו"ת מסעי פט, ב ואילך.	44 ראה המשך תרס"ו שם: פ"י כל ישראל היינו כל המדריגות שבישראל בחי' עבד נאמן ובחי' עבד פשוט כו"ל.
37 פרשתנו א, ד.	

דמשיחא גופא — ברגעים האחרונים של הגלות. ועי"ז מתקיים מה שהבטיחה תורה (אשר דבר משה, כמ"ש⁴⁵ זכרו תורת משה עבדי) שישראל עושין תשובה ומיד הן נגאלין⁴⁶, ע"י משיח צדקנו, גואל אחרון, שהוא גם גואל ראשון (משה)⁴⁷, בקרוב ממש.

47) ראה שמו"ר פ"ב, ד. זח"א רנג, א.
שער הפסוקים להאריז"ל ויחי מט, י. תו"א
משפטים עה, ב. לקו"ש חי"א ע' 8 ואילך.

45) מלאכי ג, כב. וראה שבת פט, א.
שמו"ר פ"ל, ד.
46) ראה רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.
47) ראה שמו"ר פ"ב, ד.

הוספה

בי"ה, י"ג אלול תשכ"א
ברוקלין

הנהלת חבר פעילי המחנה התורתי
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

במענה למכתבם מד' אלול תשכ"א עם המצורף אליו. ובדאי גם להבא
ישלחו מהיו"ל על ידם ומפעולותיהם בקדש.

ולתוכן מכתבם אשר הורי הילדים שי' כ"א יכתוב מכתב וכו',
לפלא קס"ד זה, שהרי בטח ידוע להם הסכנה הכרוכה בדבר באם ימצאו
שם ביד מי העולה לאה"ק ת"ו מכתב כהנ"ל — מזה שנשאר שם במדינה. וק"ל.
ועוד וגם זה עיקר, ואולי עוד יותר מהנ"ל, באם ככתבם בהחצעה —
ישתמשו במכתבים אלה לראי' מוכחת להעומדים בראש וכו', קרוב לומר
שאדרבה יקפצו על מציאה זו ויעשו זה לקבע, שכל שאינו מביא מכתב, בחזקה

חבר פעילי המחנה התורתי: אגרות נוספות אליהם — אג"ק ח"ה אגרת א'תמח. ח"י אגרת
ג'קלב. אודותם — ראה אג"ק ח"ד אגרת א'קצח. ח"י אגרת ג'תרצג. ח"י אגרת ד'קמ. ח"י אגרת
אגרת ד'תמג. ח"י אגרת ה'כג. ה'עא. ח"י אגרת ה'תצד. ח"י אגרת ז'רצב. ח"ה אגרת
ט'תקיה. ובכ"מ.

למכתבם מד' אלול תשכ"א: ושם*:

שולחים אנו בזה, לכ"ק, את העתק הדו"ח של בקור משלחת הרבנים שנשלחה ע"י
הרב הראשי הרב נסים שיחי' למוסד המעבר רמת הדסה.
תוכנו מאשר את צדקת הפעילים בטענותיהם כל השנים שאלפי ילדי ישראל מועברים
על הדת ע"י עליית הנוער.

ועתה בקשתנו לפני כ"ק אדמו"ר שליט"א, אשר היות והמדובר עתה הוא בעלית
ילדים שכוחות מרובים של חב"ד מושקעים בהם, וכשבאים הנה, מי יודע מה ייעשה
בהם, כי המביאים אותם, מעוניינים לעשות ההיפך ממה שהכניסו כוחות חב"ד בהם ר"ל.
ע"כ ה' מאד רצוי, אשר הורי הילדים — אשר שולחים אותם לאה"ק ת"ו, לספוג בה
קדושה וטהרה ולימוד תורתנו הקדושה — כל אחד מהם יכתוב מכתב (שיישלח לארצות
הברית, להיכל כ"ק), שרצונו מוחלט הוא שבנו או בתו יקבלו אך ורק חינוך תורני
בלימוד התורה וביראת שמים. מכתבים אלו יהיו לראי' מוכחת להעומדים בראש הבאת
הילדים, שלא ישחקו בנשמות ישראל. והשי"ת יעזרונו בדבר ההצלה ע"צ היותר טוב.
והננו מחכים לתשובת כ"ק.

(* לתוכן הבא להלן ראה גם ירחון הפרדס גליון תשרי תשכ"ב ע" 5 ואילך. אג"ק חכ"ב אגרת
ח'שכב (טוס"ב). ובכ"מ.)

הפכית הוא, **ושאפילו הדתיים מודים בזה**. והראי' שהרי פלוני יש מכתב בידו. ועוד שמקום לחשש שיעלילו על (חלק) מכתבים אלה שמזויפים הם וכו'.

והרי הגישה צ"ל הפכית בהחלט, מתאים להמציאות, שידוע ומפורסם לכל, שכל הבא ממדינות ההם, הוריהם דתיים הם, וכל הנוער שהוא בגיל שעדיין אינו שייד לעסוק בפרנסה – מתחנך על פי המסורה התורה והמצוה.

ועוד, ועיקר יותר מכהנ"ל: איך ומה שלא יהי' רצון ההורים – כל המאמין בה' ובתורתו מוכרח לעשות כל התלוי בו כדי שיתחנכו הילדים לדבקות באלקים חיים ע"י התומ"צ. ופשיטא שאין לפרסם הצהרות להיפך ולעשות פעולות בכיוון זה. וק"ל.

בברכת הצלחה רבה בעבוה"ק ובברכה לבשו"ט ולכתיבה וחתימה טובה.

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת עוסק בצ"צ וכו'

הרב ר' משה בהרה"ח עקיבא יוסף הכהן ז"ל

פרידמן

שליח כ"ק אדמו"ר זי"ע בבא"היג בלאַנקאָ, ארגנטינא

למעלה משלשים שנה

נלבי"ע כ"ב תמוז, ה'תשע"ו

ת' נ' צ' ב' ה'

נדפס על ידי ולזכות משפחתו

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות